

"EDINOST"
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
dankah ob sobotah, četrtekah
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za eno leto . . . 2.00, izven Avstrije 2.40
za tri mesece . . . 0.60 . . . 0.80
za pol leta . . . 1.00 . . . 1.20
za vsa leta . . . 10.00 . . . 12.00
Na naročbo brez priloge naročnine se
ne jemlje ozir.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 20 vč.,
izven Trsta po 25 vč. Sobotno večerno
izdanje v Trstu 6 vč., izven Trsta 8 vč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifi v petitu; za
naslove z dobelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Članki, osmrtnice in javnozahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker ne frankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spro-
jeva upravnništvo ulica Molino pi-
celo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije
so proste poštnine.

V edinstvi je moč!

Častitim našim gg. naročnikom.

Pozivamo č. gg. naročnike, da povrne
pravočasno naročnino za tretje četrtlje. One
gg. naročnike pa, ki so v zastanku z na-
ročnino prosimo, da isto najkasneje do 3.
oktobra t. l. dopolnijo, ker bomo drugače
prisiljeni ustaviti jim list.

Upravnništvo.

Po občinskih volitvah na Dunaju.

Od začetka ustavne dobe, torej celih 34
let, gospodaril je na Dunaju nemško-židovski
liberalizem. Tam je bila njegova trdnjava,
tam je bila podlaga in zaslomba njegovim
operacijam za duševno in gnotno podjar-
mljenje toli nemškega, kolikor nemških
narodov v Avstriji. Moč tega liberalizma je
bila toliko na Dunaju, da bi bili še pred par
leti proglasili norcem vsakogar, ki bi bil le
namignil na mogočnost, da kedaj padejo ste-
bri lažiliberizma na Dunaju.

In vendar se je dogodilo, kar se je vi-
delo še pred kratkim neverjetno vsakomur:
mogočna zgradba lažiliberizma na Dunaju
zrušila se je v svoj nič kar čez noč in na
nje razvalinah plapalajo zmagonosne zastave
krščanskega socializma.

Kakor je angelj z ognjenim mečem pre-
podil iz raja Adama in Evo, ker sta grešila,
tako je ogromna večina dunajskih volilcev
zapolnila iz občinske hiše ono grdo kliko, ki
ni grešila enkrat, ampak je kar gromadila
zločin na zločin na škodo javnemu blago-
stanju: ono kliko, ki se ni plašila ni najgr-
šega nasilstva in ki se je posluževala najne-
moralnejših sredstev, da se vzdrža na krmilu;
ono kliko, ki je se svojimi narodno-gospo-
darskimi načeli uničila milijone malih ekzi-
stencij; ono kliko, ki je tudi svoje političsko
postopanje brezpogojno podredila svojim kru-
tim gospodarskim načelom, tako, da jej je
preprij med narodi postal tako rekoč živ-
ljenski pogoj. Da le more podjarmljati
ljudstva, zastrupljala je javno življenje, netila
preprij med narodi in sejala razdor. Židovski
liberalizem mogel je živeti le tako, da je
bilo klanje med narodi v perma-
nenci. Dobro je računal: narodne borbe
jemale so narodom bistri vid, da niso videli,
kakó se ovija trda vrv okolo njih gospodar-
skega življenja, kako izpodjeda požrešni črv
podlago poštenih njih ekzistencij.

Ali slednjič so vendar izprevidile široke
mase ljudstva, kam jih ženejo prazne fraze

lažiliberizma, se strahom so zapazile, da
stoje že kraj propada. In v tem hipu potr-
kalo je na vrata veliko vprašanje bližnje
bodočnosti — socialno vprašanje. Velike
mase se oprijemajo tega vprašanja z
vso ognjevitostjo, seveda v različnih smérih.
Jedni, nespametni in zavedeni, rešiti bi ho-
teli to veliko vprašanje z nasiljem, drugi,
pametnejši, pa zakonitim potom, potem do-
brohotnega pobovanja med interesi posedujo-
čih in delavnih razredov. Ali v tem so jedini
jedni in drugi: da je lažiliberizem
najhujši sovražnik pravičnemu
rešenju socialnega vprašanja,
ker neče ni čuti o tem, da bi stopila v pravo
razmerje kapital in delo.

Sleheri človekoljub mora seveda zeleti,
da zmaga ona struja, ki hoče, da se naše
gospodarsko življenje mirnim, zakonitim po-
tem postavi na drugačno, pravičnejšo pod-
lago; kajti gorje vsej človeški družbi in po-
sebnostim, ki so danes beati possi-
dentes, ako bi zmagali oni, ki menijo, da se
socialno vprašanje dá rešiti le krvjo in na-
siljem! Uprav zato je dolžnost vsem onim,
ki imajo danes besedo v človeški družbi, skr-
beti za to, da se nastave socialno gibanje
navede v varno strujo mirnega pogajanja, da
se postavi na zakonita, na parla-
mentarna tla, na tla zakonodaje.

Tu smo torej, kamor smo hoteli. Sedaj
lahko rečemo, da je lažiliberizem
neprestana nevarnost za red v
človeški družbi, ker noče dopu-
stiti, da bi se delo in kapital sre-
čala tam, kjer je jedino pravo
mesto za pogajanje: v parla-
mentu! Na najvišjem mestu, kjer nimam
razumom opazujejo srčne udarce sedanje dobe,
so že prišli do spoznanja, da "argumentov z
ulice" ni možno kar prezirati. V tem zmislu
želé, da se razširi volilno pravo in da pri-
stopijo k zakonodaji tudi zastopniki delav-
skega stanu. A ravno tej, rekli bi, žgoči po-
trebi in želji na najvišjem mestu, upr se je
srditostjo lažiliberizem, ker njega verni ne
hočejo biti enakopravni z drugimi, ampak
hočejo gospodovati in — izmzgovati. In
ravno v tej gnusni sebičnosti tiči trajna ne-
varnost lažiliberizma.

Po takem ni čudo, da je veselja zavriskal
ves pošten svet, ko se je porušil lažilibe-
ralizem na Dunaju in, upamo, v vsej državi.
Med onimi, ki se vesele, smo seveda tudi mi.

Da pa ne bode pozneje krivičnih pod-
tikanj, treba da še enkrat pojasnimo svoje
stališče, z ozirom na sedanje dogodke na

Dunaju. Zapomnite si torej: veselje naše
ne velja zmagi krščanskih soci-
jalistov, antisemitov, nemških
nacionalcev, in kakor se sicer na-
ziviljejo, ampak porazu lažilibe-
lizma. To pa že celó ni res, da bi se mi
"navduševali" za krščanski socializem; ali
brezpogojno obsojati ga vendar tudi nečemo,
ker pravo za pravo še ne vemo, kdo je,
kaki so mu nameni; saj ga še nismo videli
pri oblasti. Ako bi hoteli govoriti v prispod-
bi, rekli bi, da je krščanski socializem
razposajen dečko, o katerem je težko soditi,
kaj boče iz njega, dočim je nemška le-
vica poznana stara grešnica, o
kateri niti ni misliti, da bi se po-
boljšala. Če pa že moramo izbirati, po-
primemo pa vendar raje mladega razposa-
jenca za roko, nego pa — staro vlačugo pod
pazduho. Krščanskim socialistom očitajo po-
sebnost dvojno: nemško mišljenje in pa sred-
stva, ki so se jim posluževali v tej strašni
volilni borbi.

Kar se dostaje prvega pomisleka, menimo
da vendar ne kaže, da bi iz posamičnih
izjav, storjenih v ognju volilne borbe in iz
taktičnih ozirov, delali definitivne sklepe o
bodočem postopanju stranke; gledé drugega
pomisleka priznavamo, da se taka sredstva
ne dajo odobravati; ali če pomislimo, s kom
je imela posla krščansko-socialna
stranka, s kakimi nejednakimi silami se je
morala boriti proti groznomu sovražniku,
ne plašemo se ni najnemoralnejših sredstev:
podkupovanja, nasilstva, terorizovanja vseh
zavisnih, ovajanja uradnikov, obrekovanja —
potem se ne smemo čuditi, da so tudi anti-
semitje nekoliko strožje napeli strune! Ne
smemo jim zameriti tega, tem manj, ker je
naravno, da v mladih, nastopajočih
in za oblast se šele borečih stran-
kah vse vrvi in kipi. Počakajmo torej,
da se poleže to vrvenje, da se zbistrijo pojmi
in da pride mladi stranki prilika storiti dobro
ali slabo: potem še-le pride čas za
sodbo ali — obsodbo.

Iz kratka: pri nemški levici vemo že,
pri čem smo: da nimamo pričako-
vati ničesar dobrega; ne vemo pa,
kaj se utegne polagoma izcimiti iz krščansko-
socialnega gibanja. Ne prenačimo se torej
v svoji sodbi!

Da pa imamo vzrokov dovolj veseliti se
na padu lažiliberizma, temu so pritegnili
tudi česki in hrvaški listi brez
razlike političskega mišljenja; in temu našemu
menenju je pritegnil tudi "Slovanski Svet"

— kateremu listu pač ne bode očital nikdo
da ne stoji na strogo narodnem stališču —
v daljšem članku, iz katerega posnemamo
nastopna izvajanja:

Stvar mora biti vendar jasna, da nemški
liberalci požidjenega mišljenja niso bili na-
sproti Čehom in Slovanom v obče nikdar
milejši in strpniji, nego druge nemške
stranke. Tista finesa, ki židovsko liberalno
stranko razločuje od mnogokrat brutalnega
vedenja in postopanja nemških nacionalcev,
je v obče in Slovanom še posebe
opasna, nego cepec Schönerer-
jancev raznih nijans. Nobena
stranka ni zasekala Slovanstvu
avstro-ogerskemu toliko hudih
ran, kakor židovsko-liberalna.
Židje po svojih novinah teptajo v blato naj-
večji narod slovanski in s tem neizmerno
škodujejo. Nobena stranka ne izdaje drugih
strank in po celih narodov toliko, kakor ži-
dovsko-liberalna po svojih novinah, in avstro-
ogerski Slovani čutijo vsak dan strup, ki se
izliva iz središč in ob periferijah na slovan-
ske stranke in narode. Noben narod
nima toliko vzrokov, razlogov in povodov
obračati se z gnjusom proti židov-
skim novinam, kakor slovanski narodi, in
iste novine so glasila nemško-liberalne stranke
tam. Slovani se niti za trenotek ne
morejo in nesmejo nikdar pomi-
šljati, s katero nemško aliv obče
neslovansko stranko naj poteg-
nejo ob določenih prilikah; huj-
ših nasprotnikov Slovani niso
imeli in ne bodo imeli, nego so
liberalci, ki hodijo po potih ži-
dovskega liberalstva.

Tako liberalstvo koplje propad slojem in
takega liberalstva se je treba
Slovanom bati še bolj nego Nem-
cem ali drugim narodom. Nemci liberalnega
duha so uporabljali Žide proti drugim na-
rodom, dokler se niso zavedeli, koliko jih
stoji taka pomoč. Sedaj se pa takisto sami
otresajo židovskega življa. Vprašanje je, ali
bode v Slovanih toliko kreposti, da odstranijo
tudi oni židovski vpliv v politiki, socialnem
gospodarstvu, znanosti, literaturi, umetnosti
in v vsem javnem življenju? Židovski vpliv
prodira med malimi slovanskimi narodi zlasti
na Balkanu in v obče na slovanskem jugu, v
tem ko je provincije nekdanjega poljskega
kraljevstva spravil v propad, iz katerega se
poljski narod v celoti ne izkoplje menda
nikdar več.

govoré še dan denes naši Gorjanje, Tolmenci
in Kotarji, razmatrati, plavati, prepisavati
i. t. d.)*

Koncem koncev dospel je menda tudi
uže čas, da opustimo, ker smo narodec brez
frakov (kakor se je vdostojil nas imenovati
pred letami neki visoko stoječ državni do-
glavnik), nenaravno upotrebljenje tretje osebe
množine, tako zvani plural dignitatis, kedar
govorimo o ene samej osebi, na pr. "sveti
otec papež so govorili. — njegova preuzori-
tost, gospod stožernik so pisali, — preča-
stitljivi gospod duhovci so dejali" i. t. d.
ker na vsem Primorskem ne pozna ni živa
duša ne dostojanstvene te, ušesa žaleče mno-
žine. Vsi Slovani na Primorskem govore
namreč naravno, kakor govore in piše vsi
drugi Slovani**), na pr. "sveti otec papa je
govoril, gospod duhovnik je dejal, mesto-

*) Lepó bi pa bilo, da vvedemo iz hrvaščine
mekhi č, zlasti za priimke na id.

**) Razen Gorencem in zlasti Ljubljancev, ki
vsacega vraga onikajo, in Benečanov, ki veljajo
celó Boga ota italijanskim načinom z: o, na mestu
navadnega: ti, na pr. "Oče naš, ki ste na nebesih,
sveti se Vase ime, pridi k nam Vase kraljestvo, bodi
po Vasej volji; dajte nam denes naš vsakdanji
kruh" i. t. d.

PODLISTEK.

Čuvajmo svoje prastarine.

(Konec.)

"terjati" (a ne tirjati, ker po staroslo-
venski se piše trjati, torej terjatev, a ne
tirjatev) le eine geldforderung aussergericht-
lich verlangen, na pr. "terjal" sem ga (nam-
reč dolžnika za dolg), a ker nisem mogel
ničesar izterjati, sem ga pa tožil*;

"tedaj", damals, a ne deshalb;

"cel", integer, unversehrt, nenačet, "ves"
pa omnis, kakor slove na pr. narodna pesem:

Nežin Jurij ves dan njuri
S celim hlebcom po goré,
Če ga načne, ne ve kaj začne,
Če ga sné, domu ne smé;

"ljudski", fremd, na pr.: "to je lecko
(-ljudsko)" in da ne znači tega, kar imenuje
Hrvat: "pučki", Ruski pa: "narodni";

"nevesta" prav za prav bratova žena
nasproti njegovim bratom in sestram, a le
izjemoma die braut (la spona); da je njej
(namreč nevesti) njenega moža brat: dever,
njenega moža sestra pa zava ali zvečna, —
da je ona sneha ali snaha otcu svojega moža

ali svojemu svekreu in materi svojega moža
ali svojej svekri, jetra pa deverjeve ženi;
in da je sinolca svojemu striju (rekše bratu
od oca) in svojej strini, ali strijeve ženi;
tetina svojej teti (rekše sestri od oca); ne-
čakinja svojemu nju, ali bratu od matere,
in svojej unji, ali ujeve ženi; unuka (a ne
unukinja) pa svojemu dedu (ali od oca otcu);
— njenemu zakonskemu pridruhu (možu)
da je pa njena sestra: svest ali svást, njen
brat: šur, šurja, ali šurjak, njen otec: last,
njena mati: tašča ali polnica; njen seak ali
mož njene sestre pa pašenog; da je on pa-
storek svojej mačehi, ali drugej očevej za-
konskej pridruhi (ženi) in svojemu očimu, ali
drugemu materinemu možu; posinotjenec svo-
jemu poočimu, rekše onemu moškemu, ki ga
je posinil in svojej pomateri, rekše onej
ženski, ki ga je posinila; brat po krvi, ali
polubrat po oci drugemu svojemu bratu, ali
sestri od druge matere; brat po mleku, ali
polubrat po materi drugemu svojemu bratu,
ali svojej sestri od drugega oca; zet svojemu
lastu in svojej tašči, — in da pravimo na
vsem Primorskem "der brant", alla spona*:
"zaročnica, zaročenka, obljubljenica, verenica,
mlada, ali novica": da besede: "svakinja"

naš narod sploh ne pozna in da bi le ta
beseda jedva jedvice mogla značiti: druga
svakova žena nasproti njegovemu šurji in
njegovej svesti, a da ne pomeni osebo, ki
se sploh imenuje po laški: "cognata", po
nemški pa: "die schwägerin";

da se ne more zagovarjati nego neizmerno,
a krivo razumljenoj posnemljivostjo hrvaškega
oblikoslovja rabljenje glasnika a za staroslo-
venski poluglasnik z ali l, na mestu navad-
nega glasnika e, na pr. v besedah: "izvan-
reden", na mestu: "izvenreden**), člen",
"članarina", na mestu: "člen", "členarina"
in celó "jamstvo" (poročstvo), "jamec" (porok),
na mestu: jemstvo, jemec, ko se vendarle
piše po staroslovenski: ѿмѣство, ѿмѣцъ, kakor
tudi rabljenje oblike: "icati" v nedovršnih
glagolih, na pr.: "pozivati, razmotrivati,
plivati, prepisivati" i. t. d., na mestu: "po-
zavati (kakor nahajamo v Haddeliči in kakor

*) Ako pišemo "izvanreden" na mestu "izven-
reden", pisati bi nam bilo tudi "izvonreden", —
"pevac", na mestu "pevec". — "palac" na mestu
"palec" i. t. d. Tu ni izhoda; trebe je torej pisati
povsod ali a, ali pa e, a gotovo je, da zmaga pri
nas obščeslovanski e, razen v onih slučajih, na pr.
"dan, panj" i. t. d., v katerih je uže položil a obče
grajansko pravo.

Ako so se celó mehki Dunajčani nemške in ponemčene krvi začeli zavedati opasnosti židovskega gospodarstva in v pliva, odstrani ga toliko laže nemški narod poprek. Nemški narod bi moral ostati Slovanom v zgled ne radi tega, da je rabil židovstvo proti Slovanom, temveč radi spoznanja, da ariški narodi morejo razvijati in krepiti se brez vsake pomoči od židovske strani.

Zmaga Dunajskih antisemitov kaže na rastočo zavest, da je ariškemu naseljenju le v škodo, ako se mešajo židovski elementi v njegovo gospodarstvo in v obče v njegovo notranje življenje. Naj bi se ta zavest širila dalje in dalje po monarhiji; to bode njej le na korist, ker potem nastopi zopet doba solidnega dela in poštenega delovanja in pravičnejšega tekmovanja med narodi. Židovska trgovina v družbi z židovsko veliko obrtjo je zmanjšala kredit avstro-ogerskih izdelkov v zunanjih državah, se posebno na Balkanu, in zunanji naš minister grof Goluchowski bode imel obilo posla, predno pridobi našemu izvozu zopet stari kredit; v židovski speculaciji je mogel pač že zaslediti jeden glavnih vzrokov, da tuje industrialne države izpodmikajo tla naši poprej toliko čislani zunanji trgovini.

Monarhija naša se sama oddahne, ako začnejo narodi dosledno in vstrajno postavljati se na svoje noge ter odstranjevati silo židovskega podjetništva in kapitala. Nacionalne stranke raznih, zlasti gospodovalnih narodov je popačilo najbolj židovsko novinstvo, ki je začelo hujskati narod na narod, stranko na stranko; novine tudi gospodovalnih ariških narodov bi začele v drugem tonu pisati, ko bi se jedenkrat uničil ali tudi le zmanjšal vpliv židovske žurnalistike. Poslednja je provzročila, da po novinah kar divjajo stranke in frakcije med seboj. Židovske novine so zasejale take nazore med ariške narode, kakoršnih bi se bili poprej sramovali že po svoji naravi. Sedaj pa so že same ariške novine tu pa tam popačene, da ne vedo več, kaj je domače, kaj tuje, specifično židovskega izvora.

V političnem, v nacionalno-političnem v socialno-gospodarstvenem, literarnem in umetnostnem pogledu bode bolje, da bode dajal Dunaj zgled, kako naj se slabi dolgotrajni mogočni in opasni vpliv tiste židovsko-liberalne stranke, katera je doslej odločevala v Dunajskem mestnem svetu in Dunajskem osrednjem parlamentu. Dunajčane so dolžni podpirati v njih stremljenju ne le Nemci, temveč tudi drugi narodi, se posebno pa slovanski. Potem bode jeden činitelj manj, ki zavira sporazumljenje med narodi in pravilno razvijanje vsakega naroda našega cesarstva. Narodi si bodo bolj na jasnem glede na sposobnosti, moč in vrednost in tako se morejo vsi narodi se posebno cislitavske polovine radovati zmage Dunajskih antisemitov, katera naj bi pričela novo dobo k preobratu na bolje.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 18. septembra 1895.

Po goriških volitvah. „Triester Zeitung“ se zgraža nad slovenskim „radikalizmom“, kar iz sebe je, ker je veleposestvo goriške postavilo „zmerne“ življe pred vrata. Društvo „Sloga“ je zakrivilo, da ni pričakovati mirnega in vspesnega delovanja v deželnem zboru goriškem. Zlasti pa obsoja

držec se šeta, samozanec kuje zakone, polkovnik zove tabornika na junaštvo, mati molze kravo, otec pase ovce na Prostimih“ i. t. d. — Brez nenaravnega, slovanskemu duhu sploh presopernega tega plurala bomo prav lahko živeli, tako lahko, kakor živo brez njega vsi drugi Slovani in brez njega se tudi leže zveličamo, ker bomo brez njega odkritosrenejši v vsem svojem življenju, kakor nas je lepo učil naš Gospod slovom IV. poglavja 37. vrste blagovesti sv. Matevža. Dajmo torej za vsele slovó temu pluralu, ki dostikrat ni drugo, nego plural oholosti ali bogastva.

Tako priobčil sem ti, dragi prijatelj! kar mi je najbolj ležalo na srci glede današnjega načina pisanja divnega našega jezika. Ako najdeš zdravo kako zrnec v teh mojih beležkah, deni je v plodovito svojo zemljo, in prepričan sem, da požene svoje kali in da nam obrodi stoternim zlatim klasjem.

M. A. L.

nemški list „terorizem“, kojega so se posluževali „radikalni življi“.

Na te jeremijade bode nastopni odgovor. Mi smo povedali že stokrat in povemo tu še enkrat, ako treba, da med nami ni nikakih radikalcev. Ako bodo hoteli Italijani biti pravični slovenskemu delu pokrajine Goriške, smo uverjeni, da jim naši poslanci z veseljem podajo bratsko roko. Če pa „Triester Zeitung“ hoče smatrati radikalizmom le golo obrambo — ako meni, da je na slovenski strani že to radikalizem, ako ne dopuščamo, da bi svojevoljno vladal laški radikalizem v deželi, ki je po veliki večini slovenska, po tem seveda se morajo naši poslanci udati v božjo voljo ter nadeti si naslov — radikalcev. Ali tak „radikalizem“ je za goriške Slovence življenski pogoj. Smo mar mi krivi, da so na furlanski strani takoj začetkoma volilnega gibanja zazvenele zares radikalne strune in nam je od povsodi donel na uho refrén o poveksani odločnosti nasproti slovenskim „aspiracijam“? Ali smo mi krivi, da bodo sedeli na neslovenski strani sami odločni Italijani? Ne, tega nismo krivi mi, pač pa vemo, da pri le količkaj dobri volji in s pomočjo Slovencev bi Furlanija lahko imela v deželnem zboru zares zmernih zastopnikov, s kojimi bi se prav lahko sporazumeli naši poslanci na podlagi jednega prava za vse. Takrat in o pravem času naj bi bila „Triester Zeitung“ zastavila svoje besede za — zmernost. Sedaj pa naj se ne čudi, da vskikhom odločnosti na furlanski strani odmevajo vskliki odločnosti na slovenski strani. Tako je draga koleginja: kakor so vsklikali v gozd v Furlaniji — na Krasu, tako je odmevalo iz gozda v Goricinih minole srede.

Ali kakor rečeno: „Triester Zeitung“ naj se nikar ne boji. Ako se Italijani odpovedo — in slednjič se bodo morali odpovedati — misli nadvladja nad Slovenci in pretiranemu izkoriščevanju slovenskega dela v prid Italijanskemu, ako se oprimejo načela enakopravnosti obeh narodnosti, uverjen naj bode nemški list, da ne bode niti sledu onih strašnih posledic slovenskega „radikalizma“, katere nam slika sedaj v najčrnejših barvah. Ako pa bodo Italijani hoteli po vsej sili, da le oni so gospodarji v deželi, potem seveda bode gromelo in treskalo v deželnem zboru — a ne po naši krivdi!!

In zakaj ni „Triester Zeitung“ okregala tudi Italijanov radi tega, ker je pri volitvi v furlanskem veleposestvu zares zmerni Gasparini dobil le borih 11 glasov?!

V označenje volilnega reda na Goriškem naj navedemo tu, da slovenska skupina veleposestnikov šteje 305 volilcev, italijanska pa le 165; vendar pa imati obe skupini jednako število poslancev. Bog ve, če bi bilo tudi tako, ako bi bilo številno razmerje narobe?!

Radi naslednika grofu Franzu Coroniniju v državnem zboru vnel se je precej hud prepir med Italijani samimi: jedni, radikalnejši, prišezajo na zastavo bivšega podtajnika trgovinske zbornice tržaške Bujattija, drugi „konservativnejši“, pa bi hoteli povzdigniti na častno mesto kneza Egonu Hohenlohe; jedni stranki je glasilo „Il

Mračni spomini blaznega.

(Konec).

Zapletajočih se nog krenil sem nazaj na morskó obal. Kakor pijan taval sem proti svojemu domu. V prsih pa me je žgalo in peklo. Na bližnji grški cerkvi je odbila ura deseta. Strašen, srce pretresajoč vsklik začul se je iz morjá. Pogledam, in — o groza!... Lasje so se mi zježili na glavi, kajti v vodi stala je moja — Milka. Tužno je gledala name. Ravno oni mili in proseči pogled, kakor pri slovesu. Ravno ono blede, krasno lice. Spomnil sem se njenih zadnjih besedij ter zrl nepremično v njeno lice, v njeno vitko postavo, ki je stala veličanstveno, kakor kakova Madona, na bleščočih semorskih valovih. Gledal sem in gledal. — Milka se je oddaljevala vse bolj in bolj, dokler mi je ni v daljini zakrila gosta megla...

Drugi dan, ko sem se prebudil, stalo je solnce že visoko na nebu. Hvala Bogu, da

Mattino“, drugi „Il Piccolo“. Ako bi že hoteli izbirati med tema dvema kandidatoma, potem bi se že morali odločiti za Bujattija, kajti nerazumno nam je, kako se more živa duša potezati za Hohenloha, ki je pred sedesetimi leti južne železnice in v tej lastnosti mora biti nasproten onemu, česar najbolj potrebuje Primorska: druge železnične zveze z notranjimi deželami. Tudi knez Hohenlohe ne bi mogel služiti dvema gospodoma: koristim Primorske in južni železnici.

Mladočeska stranka bode imela svoj shod dne 29. t. m. Razposlali so nad 3000 vabil. Razpravljali bodo o sedanjem političnem položaju, zlasti o vprašanju, na katero stališče naj se postavijo Mladočehi nasproti ministerstvu Badenijevemu.

Ulični napisi v Pragi. Javili smo že, da je bil mestni svet v Pragi nedavno sklenil, da je prekrstiti dve praški ulici v „Smetanovo ulico“ in „Nerudovo ulico“. Namestništvo je razveljavilo ta sklep in je odredilo, da je odpraviti napis Smetane. Včeraj pa so došli zopet organi mestnega zastopa, da bi nabili dotična napisa, ali kmalu za njimi je došel tudi nadzornik policije, ki je takoj zaustavil delo.

Plener zopet poslanec. Trgovska in obrtna zbornica v Hebu je izvolila g. Ernesta Plenerja zopet poslancem. Kakor znano, se je Plener odpovedal mandatu, ko je bil imenovan predsednikom skupnega računišča. Radovedni smo le, da-li se poslanstvo strinja se sedanjó službo gosp. Plenerja.

Kralj srbski se povrne prihodnji tork v Beligrad. Prirediti mu hočejo sijajen vsprejem.

Kralj rumunski Karol udeležil se je te dni slavnostne otvoritve mosta pri Črni vodi preko Donave. Ob tej priliki je naglašal kralj veliki napredek Rumunske, ki je spojena sedaj s Črnim morjem.

Kitajski častniki v Rusiji. Te dni smo sporočili v našem listu, da pride v kratkem več kitajskih častnikov v Rusijo, da se pričijo organizaciji ruske vojske. O tej stvari javljajo nadalje iz Peterburga: Car je dovolil, da vstopi 125 kitajskih častnikov v različne polke raznega orožja, nastanjene v evropskem delu Rusije. Ti kitajski častniki bodo vršili tri leta redno vojaško službo. Razven teh vstopi 50 kitajskih častnikov v ruska vojaška vzgajališča.

Različne vesti.

Odborniki političnega društva „Edinost“ opozarjamo, da je jutri ob 10. uri predpol. seja v prostorih „Del. podp. društva“.

Žalostna vest. Žalostjo v srcu javiti nam je našim čitateljem, da je g. Andrej Volarič, znani slovenski skladatelj, na smrt bolan. Obol je za legarjem in sedaj se je pridružila še pljučnica. Dobri Bog se usmili in ohrani narodu slovenskemu delavnega moža, ubogi rodbini pa ljubečega soproga in očeta!

Ali umolkne sedaj? „Primorski list“ se že nekaj časa sem kaj rad drgne ob visokorodnega g. grofa Alfreda Coroninija. Ne gledé na to, da si izvestni gospodje prisvajajo pravice, katerih nimajo, zavrnilo smo jih že parkrat s tem, da duhovnik, doktor in profesor bogoslovja Gregorčič pač ve, s kom hodi. No, sedaj bode menda konec temu drgnjenju, ko

so bile le prazne sanje! mislil sem si jaz neumnež ter si drgnil skeleče čelo. Na mizi ležala mi je brzojavka. Podignil sem se, da jo prečitam. Odprl sem jo. Noge so se mi začele tresti in nemo padel sem nazaj na posteljo. — Ne, niso bile sanje, resnica je bila! — Brzojavka bila je od Milkinih starišev ter se je glasila tako-le: „Sinčič ob deseti uri je Milka nenadoma umrla radi neke tajne srčne napake“.

Gorjé meni! Jaz sem nje morilec! Jaz sem nje ubijalec! zakričal sem, skočil raz posteljo ter kakor besen drvil po sobi. Iskal sem samokresa, da se končam, ali na mojo neizmerno žalost, nisem ga takoj mogel najti. Razsajal sem zopet dalje in to tako dolgo, dokler ni prišlo nekoliko mož, ki so me prišli in zvezali, rekši, da sem blazen. Povedal sem jim, da sem morilec, in prosil sem, naj me kaznujejo, naj mi vzamejo življenje. Ali zastoj! Zaprl so me v tesno sobico. Tu sem bil mesec — dva — jedno leto — ali še več

je sv. oče podelil grofu Alfredu Coroniniju svoj blagoslov. Sploh pa človek res ne more umeti dotičnih gospodov in čitajoči zadnjo številko „Prim. lista“ smo morali kar strmeti: v isti hip, ko ta list sam pripoveduje, da je gosp. grof poslal sv. Očetu sošaljno pismo povodom slavnosti XX. septembra — blagoslova ne omenja, da-si je najbrže znal o njem — v isti hip apostrofuje ponovno istega, naj jasni, ali se je spravil se svetim Očetom!!

Nasproti gosp. grofu vidi se nam tako postopanje najmanje — breztačno; kaj pa si moremo misliti o duhovniku, ki dreza koga v isti hip, ko je istega blagoslovil glavar svete cerkve, o tem nočemo govoriti, ker menda čitatelji sodijo istotako, kakor mi.

Ali res oseba strast toli zasleplja človeka?! Nehajte vendar se svojimi napadi na moža, kojega blagoslovljata sv. Oče in — narod!

Lojalnost, ka-li? „Naši Slogi“ poročajo, da so v Lošnju nedavno priredili regato in so tekmovalne ladje nosile imena „Re Umberto“, „Regina Margherita“, „Barattieri“, „Crispi“ itd. in plapolale so tudi italijanske zastave. Dasi so to gola, neoporečna fakta, vendar to ni motilo slavnega „Mattino“, da ne bi drzno zatajeval — resnice. V tem listu zaplapola avstrijski patrijotizem navadno le tedaj, kadar mu je kdo obesil medveda — o Rusih pri Sv. Ivanu!!

Seveda: z „Rusi“ lahko maha po Slovenceh, z italijanskimi zastavami ne more!

Latki fanatizem in slovenska šola pri sv. Jakobu. Kako daleč že sega laški fanatizem nasproti našemu narodu, svedoči naj zopet sledeči dogodek: Kakor znano, napadajo se in psujejo naši slovenski otroci in njih učiteljstvo po cestah; sedaj niti v šoli niso več varni. V petek popoldne začelo je naenkrat frčati kamenje s ceste v sobo tretjega in prvega razreda tukajšnje slovenske šole pri sv. Jakobu. Sreča bila je za I. razred, da so bila vnanja lesena priokna tolikanj priprta, da ni moglo dosti kamenja notri, a vse drugače bilo je v tretjem razredu. Ko je priletel prvi kamen, bilo je še mogoče otroke pomiriti, a koje začel padati kamen za kamnom, navstajale vrisi na vse strani. Priken ni bilo mogoče zapreti (da ne bi priletel kamen človeku v glavo) in druge pomoči v prvem hipu tudi ni bilo.

Tu si naslikaj človek prizor: tam v strahu vznemirjeni, trepetajoči otroci, tam zopet skrb učitelja, kako obvarovati deco preteče nevarnosti. Res velika sreča, da se ni zgodila nobena velika nezgoda. To zahvaliti je pa le temu, da je bilo kamenje toli močno vrženo, da je odletalo prek klopij in otrok v nasprotno steno šolske sobe. Pomislite, kaj bi se bilo zgodilo, ako bi bilo začelo kamenje leteti po glavah malih otrok prvega razreda?! Ali Slovenci v Trstu res nismo več varni svojega življenja? Da, daleč smo prišli v kraljestvu onih, ki trobijo dan na dan med svet o svojej „aviti kulturi“. Najsurovejši gorski stanovnik, zapomnite si vi „blaženci“, ne storil bi kaj takega!

Kaj bi se zgodilo, vprašamo, ako bi se kdo izmed nas le dotaknil kacega italijanskega otroka? Vpitja in vrisi ne bi bilo konca ni kraja, in tudi dolgonosi „Il Piccolo“ bi se teško nasilil s ščuvanjem in psokami proti

— ne vem, kajti zdela se mi je večnost. Spustili so me slednjič in poslali v domovino. Prišel sem domov in poiskal njen grob, kojega je že krila zelena trava. Hotel sem jo odkopati, da jej še jedenkrat pogledam v milo lice, ljudje pa so mi rekli, da je že davno strohnela. Jokal sem — kleknil na njen grob in jo prosil odpusčenja. Namerjal sem končati si življenje ali prenašal sem, ker bi bila smrt premala kazen za moje zločinstvo. Bolje je, da nosim dalje svoj goreči pekel, da se še dalje pokorim za svojo veliko pregreho!

Svet pravi, da sem blazen, ter se posmehuje moji pripovedki in mojim prerano osivelim lasem. — Naj se! — Kaj so mi mar ljudje — ko ni več moje Milke med njimi!

E, povedal sem vam svoje mračne spomine. Sedaj pa prosim malega daru, da si bodem mogel kupiti košček zemlje, tam pokraj groba svoje Milke, ter leči jedenkrat na njeno stran, k večnemu počitku.

nam. Seveda, če pa napadajo slovenske otroke in njih učiteljstvo celo v šolskih sobah in s kamenjem — to nič ne dá, ampak le „mala otročarija“ je to. Lepo res napreduje Trst v svojih demonstracijah proti vsemu, kar je lojalnega — in Bog zna, kaj utegnemo še doživeti med temi „olikanci“. „Le naprej, dokler je še vetra kej!“ pravi prislovica. Ali pride dan, ko poreče svet, da te vaše „otročarije“ v resnici niso otročarije, ampak zločina. Vsa stvar ovadila se je policijskemu inspektoratu pri sv. Jakobu in kakor smo doznali, prišle so tamošnje straže po napornem iskanju na sled dotičnim lopovom. Tako je prav, vsakemu, kar je zaslužil!

Tako so nam sporočili od povsem verodostojne strani. Opisane pobalistva nečemo obsojati, ker se taki barbarski čini obsojajo — sami in ker smo nverjeni, da naše redarstvo stori vse potrebno, da sodišče izreče o tem svojo sodbo.

Postopanja oblasti nečemo torej prejudicirati, pač pa nam bodi dovoljeno, da se na tem mestu obrnemo do poznane prijateljice Slovencev — do častitljive matrone, ki se zove „Triester Zeitung“.

Ta postavna dama podvrgla se je včeraj za ženske iz njenih vrst gotovo napornemu delu — prevajanja iz slovenskih listov in prevela je kar cele stavke iz goriške „Soče“, da dokaže, kako grozen je — slovenski radikalizem. Mi smo se seveda silno razveselili takega napredka v slovenščini pri dami, stojičji že v oni jesenski dobi, v kateri se navadno nje vrstnice, — ob grobu svojih sladkih nad — resignirano udajajo neodvrtljivi samiški usodi; razveselili pa tem bolj, ker smo uverjeni, da na podlagi svojega velikega napredka v slovenščini in v zmislu poznane svoje pravicoljubnosti in nepristranosti prevede tudi predstojajočo našo vest o — neslovenskem radikalizmu, ki je pravo za pravo roditelj takozvanega slovenskega radikalizma.

Za trdno se nadejamo torej, da bomo mogli čitati v prihodnji številki „Triester Zeitung“: Der Artikel der „Edinost“ lautet in wörtlicher Übersetzung, itd. itd. itd.!

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metode. Pretečeno nedeljo nabralo se je v Lonjeri o priliki izleta „Slovenskega pavskega društva“ 12 kron 52 stot.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metode nabrala je gospa Metlikovič 7 kron. Darovali so: Gulič-Kranjc 3 kr. gospa Kompare Marija 1 kr., g.a Kompare Antonija 1 krono. N. N. ob priliki svoje srebrne poroke 2 krone.

Člene Del. podp. društva in drugih slov. društev opozarjamo, da naj ne zamudijo jutri dopoldne ugodne prilike, da si v kolikor mogoče velikem številu ogledajo plastično podobo bitke pri Kustoči. Kakor smo javili že večkrat, razstavljena je ta podoba v dvorani društva „Austria“, Corso, hštev. 49. (Monte verde). Dotičniki naj si torej preskrbijo potrebne legitimacije, da morejo vstopiti brez plačeno.

Razpisani študenti. Početkom šolskega leta 1895/96. odda se erarijalni študenti v znesku 210 gold. za dijake na politehniko. Pravico do užitka imajo dijaki iz Istre in Goriško-Gradišanske, kateri obiskujejo politehniko ali na Dunaju, ali v Gradcu, Pragi in Brnu. Kdor dobi ta študentij, mora se obvezati, da bode svoje znanosti po dvršenih naukih izkoriščal v svoji domovini. Prosilci naj ulež svoje prošnje najdalje do 31. oktobra t. l. pri namestništvu v Trstu. Prošnjam je priložiti: krstni list, svedočbo o cepljenih kozah, svedočbo siromaštva, šolski spričevali o poslednjih dveh semestrih, potrjeno predpostavljene rektorata o vrednosti do vzitka študentija in slednjič omenjeno izjavo (revers).

XX. september pred tržaškimi kazenskim sodiščem. Včeraj stala je torej pred tukajšnjim sodiščem ona mlada „gospoda“, katera je na predvečer „narodnega“ praznika italijanskega dajala po tržaških trgih in ulicah odduška svojem — neavstrijskemu patriotizmu. Ta razprava bila je zanimiva že radi tega, ker je pokazala, da so bili vsi obtoženci jako dobro poučeni, kakó naj se zagovarjajo pred sodiščem. Vsi obtoženci bili so seveda „nekrivi“, liki nedolžno dete, a izgovarjali so se na ubogega policijskega agenta Grandija, češ, da je isti povodom demonstracije na Velikem trgu popolnoma izgubil svojo

glavo ter da ni znal, kaj se prav za prav dogaja. — V ostalem je bila zares „lepa družba“, ona družba „mladih gospodov“, ki je stala pred sodiščem. Ogledajo si jo nekoliko. Tu je v prvi vrsti pekovski vajenec, „gospod“ Benco, menda slovenski odpadnik (ime vsaj kaže na to), katoliške vere sicer, kar pa ga ni oviralo, da se ne bi udeležil demonstracije, naperjene proti papežu. Nadalje je tu zidar Risegari, tudi katoličan, a obtožen, da je kričal „abbasso il papa!“ Potem mehanik Fabro, katoličan tudi on, a kljub temu kričal je na vse grlo: „Viva Roma“, „abbasso il papa!“ Potem imamo tu trgovskega pomočnika Gorzalinija iz Kopra, brez veroizpovedanja, in katoliškega dijaka Menesinija. Žid Ara je na strani dijaka Alfieri Rascovicha, kateri se nekako ponaša s tem, da ne pozna nikakoršne vere. Nadalje sta tu dijak Just Dompieri, sin mestnega svetovalca in trgovski agent Bernardino. Slavno družbo zaključujeta: brezverec, trgovski pomočnik Hamilkar Rascovich, vredni bratec brezverca Alfieri, sina mestnega svetovalca, in pa težak Slama, kakor je razvidno iz imena „puro sangue!“ V tej zelo mešani družbi „mladih gospodov“ sta bila samo dva moža in sicer 40letni Fabro in 33letni Gorzalin. „Častno“ zastopano je bilo tudi slovensko renegatstvo.

Dasi so, kakor že rečeno, vsi obtoženci tajili, ni jim to pomagalo prav nič. Izvemši Risegarija, o katerem se ni moglo dokazati, da bi bil zares kričal, spoznalo je sodišče vse ostale obtožence krivimi v smislu obtožbe. Hamilkar Rascovich dobil je dva meseca zapora; Benco pa 6 tednov, Fabro 2 meseca, Gorzalin 6 tednov, Menesini 1 mesec, Alfieri Rascovich 2 meseca, Ara 5 tednov, Bernardino 6 tednov, Dompieri dva tedna in Slama dva meseca strogega zapora.

To je sedaj resnobni konec premišljenega demonstriranja v prid Italiji. Sodišče je dokazalo, da je Trst na avstrijski zemlji in da postopa strogo proti onim nemirnim duhovom, ki o vsaki priložnosti in na čelom a pojavljajo tajne in odkrite želje „neodrešene“. Zelo pomenljivo pa je, da se ti elementi o takih prilikah stavlajo vselej na stališče „mučnikov“ in tudi o tej priliki je ta ali oni obtoženeц prav raznirano iztakol domišljeno „surovost“ stražarjev. Da bode pa sijaj teh „politiških mučnikov“ tem večji, za to že skrbi lahonsko „liberalno“ časnikarstvo, katero obeša na zvonec vse podrobnosti te razprave in v tem, ko hlina nekako najvno objektivnost, kliče med vrstami svojim somišljenikom: „Glejte, to so vam posnemanja vredni junaki!“ Ne čudimo se temu; saj je to časnikarstvo vzgojišče in zatočišče — neavstrijskega patriotizma.

S Kranjskega nam pišejo: Nemškutarjenje je na Kranjskem, in osobito v Ljubljani, od dné do dné v lepšem cvetju, in kar se že samo od sebe ne razvija, pomaga mu še naš čez vse slavni deželni odbor — „n možje, ki sedé v njem! Kar se zmisli suhiti dr. Schaffer, temu priklina glavav Detela in kar ta reče, je dovolj — drugi capajo za njim! — Zdaj je deželni odbor izdal do krajnih šolskih svetov okrožnico z vprašanjem (? — bežite no, z indirektnim ukazom!), bi-li ne kazalo na ljudskih 4 razrednicah uvesti od 3. razreda dalje nemščino kot obligatni predmet, na nemških pa slovenščino. — Kako nemumno-zvito! V kraj. šol. svetih sedé večinoma kmetski župani, zatem duhovniki in tu in tam tudi učitelji. Ali ni večini teh členov želja dež. odbora — ukaz? No, mi pričakujemo, da se vodstva slovenskih razrednic radikalno upro tim limanicam!

Slovenski napisi čakajo sedaj svoje zvečljavne rešitve. Dočim so na levem bregu Ljubljanske stari nemško-slovenski, imamo na desnem samoslovenske ulične, pa stare hišne nemško-slovenske tablice in — za spomin — tudi še nekaj starih nemško-slovenskih uličnih tabel. Prava mešanica. Poprave liš se polagoma izvršujejo.

Batavija za Ljubljano. Iz Haaga (Nizozemska) pišejo, da je ogerski konzul v Bataviji (zapadna Indija) priposlal avstrijskemu odposlanstvu v Haagu svoto 297 gld. 34 nč., katero so bili nabrali v Bataviji živeči Nizozemci in Nemci za Ljubljano.

Iz Podgrada nam pišejo dne 26. septembra. (Prvo popoldne županovega ure-dovanja). Gospod urednik! Bil sem eden

prvih pristašev naše „italijanske“ stranke, neumorno sem deloval in glasoval za njo po nasvetih Francescota in D-čevih vernih in udanih slug. Ali prvo popoldne uradovanja novega ali prav za prav starega župana spreobrnilo me je. Iz Savia postal sem Pavel!

Čujte, tako je bilo. Prvi prišel je sodni sluga in donesel slovenski dopis okr. sodišča. Župan: „Da, to je slovensko, ali dostavnica je nemška. Ne podpisem“. Sodni sluga je odšel in se pozneje vrnil s slovensko dostavnico. — Drugi prišel je žandarm prositi, da bi se mu podpisala spremnica za potovanje v Trst. Župan: „To ste imeli napisati v slovenskem ali hrvatskem jeziku“. Žandarm: „Gospod župan! Naša „amtspraha“ je nemška“. „Naša pa slovenska in hrvatska“, odvrnil je župan in žandarm odšel je brez podpisa. Občinski sluga donesel je pošto. „Gospod tajnik! Ta dopis vrnete okr. šolskemu svetu; naj priloži slovenski ali hrvatski prevod in ravno tako to obširno nemško okrožnico okr. glavarstvu. Saj imamo poleg temeljnega zakona še posebno ministerijalno rešitev jezikovnega vprašanja, katero sem bil še jaz izvojeval po zamudnem in dolgočasnem pisanju. O ministerijalni rešitvi obvestite tudi c. kr. policijsko vodstvo v Trstu in c. kr. finančnega inspektorja v Kopru, kojih nemški dopisi so danes došli“. — V obč. pisarno došel je tudi davčni eksekutor Ukovič z dnevnikom o izvrševanju svoje službe. Župan: „Nemškega dnevnika Vam ne podpisem“. Eksekutor: „Prosim, nisem vedel, podpisite za zdaj, ker bi bilo preveč zopetne pisarije“. Župan: „Vi, Hrušičan, ne veste, da je naš okraj čisto slovensko-hrvatski? Ne podpisem“. Odšel je, in, kakor sem zvedel, donesel drugi dan obširen dnevnik v slovenskem jeziku.

Zamislil sem se! Ej Stipe, kam si se vendar ti naslanjal. Kaj si ti vse podpisal, ne da bi razumel! Koliko truda, koliko je-klene volje bo treba županu, da uvede zopet red. Zamislil sem se globoko in sprevidel, da sem bil na krivi poti. Nikdo me več ne zavede.

Izseljevanje v Ameriko. „Sl. Narod“ od 26. t. m. poroča: Včeraj prispelo je v Ljubljano zopet več število izseljencev, namenjenih v Ameriko. Med temi bilo je tudi 5 kmetskih fantov iz Žužembske okolice, kateri še niso zadostili svoji vojaški dolžnosti. Mestna policija jih je aretovala in izročila sodišču. Mladenci so zatrjevali, da jih je zapeljal neki agent za izseljevanje. — Osoda, ki je zadela te mladeniče bode v svarilo vsem, ki imajo morda slične namene.

Carjev dar svojim častnikom. Iz Peterburga poročajo: Car nameruje izkazati svojo naklonjenost svojim častnikom z resnično cesarskim darom. Določil je namreč iz svojega premoženja svoto 1,300.000 rubljev za zgradbo in urejenje poslopja za „splošni ruski častniški klub“. Ta poslopja bodo na razpoložnje vsem, v Peterburgu stalno ali mimogrede bivajočim častnikom. Člani kluba pa bodo vsi častniki. Car poklanjal bode vsako leto izdatno svoto za vzdrževanje teh obširnih poslopij. V obče pričakujejo, da se ta cesarski dar razglasi službeno, ko carica porodi.

Plesni odsek „Del. podp. društva“ javlja svojim članom, da prično vsakoletne plesne vaje prihodnjo nedeljo ob navadni uri. Poucheval bode gosp. Ivan Umek ml. Posebno je treba še omeniti, da isti plesni učitelj prične letos s poukom narodnega plesa „Česka beseda“.

Policijsko. Minolo noč zaprli so postopke: 14 l. Ivana Nicolija, 16 l. Jakoba Mazarico, 15 l. Frana Čehovina in 16 l. Frana Celigerja, ker so spali v veži hiše št. 12, ulice Giuliani. — V stanovanje gospe Ane Prestotnik, ulica Rigutti hšt. 4, vthotapil se je neznan tat in ukradel dve žepni uri, vredni 80 gld.

Gospodarsko.

Našim vinskim trgovcem.

V „Slov. Narodu“ čitamo:

„Prejeli smo naslednja dopisa od dveh poštenih domačinov v Istri. Prvi iz Pazina slove: Spomladi mislili smo, da pridelamo unogo več grozdja. Razni klimatični uplivi, a sem ter tje tudi toča, a na vse zadnje suša; vse to je zakrivilo, da ne bode trgavec tako obilna, kakor smo se je nadejali. Ne, hvala Bogu, pre-slaba pa tudi ne bode; kar bode glede količine nedostajalo, bode nadomeščeno pa glede kakovosti. Torej vinska kapljica bode letos izborna. Ali istrskim vinskim spekulantom ne zadostuje dobiček, ki ga imajo pri nakupovanju vina. Zgodilo

se je namreč letos, da se je v Rovinju sekvestriralo 10 hekt. neke tekočine, namenjene baje v Pazin, iz katere se napravi lahko 300 hekt. vina. Da li je prej take tekočine prišlo v Pazin, in koliko, kdo ve. Zato pa je namen teh mojih vrst, opominjati naše slovenske trgovce, krčmarje, duhovnike in sploh vse, ki si nabavljajo vina iz Istre, da se popolnoma izogibljajo teh istrskih vinskih spekulantom, ki so ob jednom najzagrizenejši naši narodni sovražniki, ki vedno na to delujejo, kako bi naš narod moralno in materialno uničili. Naj jim naši ljudje nič ne verujejo, kajti kakor nimajo prej in slej nobene lepe besede za vse ono, kar diši po slovenskem, hlinijo se navadno baš v jeseni, ko zagledajo kranjske in koroške stotake in petdesetake, tako podlo-nesramno — našim ljudem, da se človeku kar stude. Že na raznih stacijah imajo nastavljene svoje mešetarje, ki naj bi vabili naše ljudi k njim ter jih odvrčali od svojega nameravanega potovanja kam drugam. U imenu poštene stvari, držeči se gesla: „Svoji k svojim“, opominjamo torej naše rojake, da se ne dajo preslepiti ter da se sami naravnost brez mešetarjev podajo k našemu kmetu. Ker je pa težko za naše rojake, ki Istre še ne poznajo, brez navodil dospeti v kraje, v katerih bi jim ugajalo vino, katero nameravajo kupiti, priporočamo jim sledeče, povsem značajne in zanesljive osebe, do katerih naj se v tem pogledu ustmeno ali pismeno obračajo v zavesti, da jim bode gotovo ustrezno. V Pazinu do g. Antona Bertoša, prvega občinskega svetovalca, trgovca in posestnika; v Lindaru do g. Antona Pačiča, posestnika; v Trvižu do g. Antona Soroviča, župana in posestnika; v Gradišču (Gallignana) do g. Ivana Iviča, župana in posestnika; v Trnjevju do g. Ivana Defara. Drage volje napote naše ljudi gg. župniki v Gologorici, v Gradišču, v Bermu, v Sv. Petru v Šumi, v Kaščergi, v Trvižu itd., ako se obrnejo do njih. Osobito priporočamo vsem našim rojakom, ki izstopijo iz železnice na pazinskem kolodvoru, da se ne dajo ujeti od mešetarjev, ki jih bodo čakali že na kolodvoru, nego da se koj odpravijo k gosp. Antonu Bertošu, kojega smo že poprej navedli in on jih pouči koj, kam in kako. — V drugem dopisu pravi rodoljubljen župnik iz spodnje Istre: Letos trgovci ne bode tako obilna, kot lani, vzrok temu je velika letošnja suša, katera še vedno vlada, zato vina ne bode toliko, kakor lani in bodo cene primeroma večje. Nekateri kupovalci iz Kranjske so že prišli, da si nakupijo potrebne grozdja. Pride jih kasneje še več po vino. Ne morem, narodna vest mi ne pripušča, da ne bi tu grajal nekaj vinskih trgovcev, kateri se pripoznavajo narodnimi Slovenci, a vino tu lupujejo od ljudi, kateri so huji, nego dunajski židje. „Svoji k svojim“, to vam budi gesto! Zakaj bi od Lahonov vina kupovali, ko ga ima naš hrvatski kmet dosti. Ko Lahon svoje vino proda, kupil ga je od kmeta cenó in ga potem zopet kot svoje prodaje, seveda dražje, nego bi ga vi trgovci od kmeta dobili. Varnujte se nesramnih mešetarjev, kateri vas večinoma k Lahonom vodijo, ker so njihovi prodanci in to delati morajo. Saj je še dosti narodnih duhovnikov in učiteljev, obrnite se pismeno do njih, oni vam radi vstrežejo vsaj s tem, kje in pri kom kupite. S tem koristite sebi, narodni stvari naši in kmetom, kateri so veliki siromaki v rokah ultra-oderuhov!

Najnovejše vesti.

Trst 28. Od včerajšnjih obsojencev zaradi izgrediv na predvečer 20. septembra, stavili so danes začasno na svobodo obsojence: Ara, Benco, Dompieri, Fabro, Menesini in Slama. — Bernardini, Gorzalin in oba Rascovicha morali so ostati v zaporu, ker so bili že prej kaznovani, v tem ko prej omenjeni niso bili kaznovani še nikdar.

Dunaj 28. Cesar je izdal povelje na vojsko, v katerem izreka Nj. Vel. povodom zaključka vojaških vaj pohvalo vsem poveljnikom in vojakom, ker so zadovoljili Nj. Veličanstvo. Zajedno je izrečeno v tem povelju na vojsko Najviše zadoščenje na tem, da je v vojski vedno še občutiti plodonosno delovanje pok. nadvojvode Albrehta. Konečno izreka Nj. Veličanstvo o povelju Najviše zahvalo generalom, častnikom in moštva vojske in obih domobranstev, naglašujé Svoje zaupanje v skupno vojsko.

Dunajska borza 28. septembra 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.45	100.45
„ „ „ v srebru	101 —	100.95
Avstrijska renta v zlatu	121.30	121.60
„ „ „ v kronah	100.95	100.50
Kreditno akcije	405. —	404.20
London 10 Lst.	120.30	120.25
Napoleoni	9.55	9.54
20 mark	11.78	11.77
100 italj. lir	45.35	45.35

Domati pridelki.

Trgovina.

Surovo maslo, jajca in kokoši.
Kranjsko surovo maslo prodajalo se je v

trgovce

vătrăc hăt, 12.

livino. II. *Ogerski*

BANCA UNION

Trieste, 15. Febbraio 1895. 1 12